

Patronen en in de tijd variërende voorspellers van psychologische distress bij patiënten met gevorderde kanker die systemisch behandeld worden

Cheyenne Braam¹, Meira Golberg², Evie Kolsteren¹, Evelien Kuip¹, Marlies Kuiperij¹, Hanneke Poort¹, Winette van der Graaf^{3,4}, Judith Prins¹, Linda Kwakkenbos⁵, José Custers¹

1Radboudumc, 2Jewish General Hospital, 3Nederlands Kanker Instituut, 4Erasmus Medisch Centrum, 5Radboud Universiteit

Introductie

Een steeds groter wordende groep patiënten leeft langer met gevorderde kanker dankzij ontwikkelingen in systemische behandelingen. Deze patiënten worden geconfronteerd met unieke uitdagingen zoals angst voor progressie en aanhoudende onzekerheid, welke kunnen leiden tot psychologische distress. Er is weinig bekend over het beloop van distress gedurende het ziekteverloop bij deze doelgroep. Doelstellingen van deze studie waren (1) het onderzoeken van patronen van distress gedurende één jaar en (2) en bijbehorende sociodemografische en medische kenmerken, evenals in de tijd variërende voorspellers (onzekerheid, hoop en zelfeffectiviteit) van veranderingen in het beloop van distress.

Methode

Patiënten (N=112, 59% man, gemiddelde leeftijd: 66 jaar) met diverse typen gevorderde kanker en medische behandelingen hebben gedurende één jaar om de vier maanden vragenlijsten ingevuld over distress (HADS), onzekerheid (MUIS-C), hoop (HHI) en zelfeffectiviteit (SE24). Patiënten die alle vragenlijsten hebben ingevuld (N=85) werden ingedeeld in vooraf bepaalde patronen van distress (consistent laag: HADS-T < 11, consistent aanwezig: HADS-T ≥ 11 en fluctuerend: HADS-T varieert onder en boven 11). Met ANOVA's en chi-kwadraattoetsen werden groepsverschillen onderzocht met betrekking tot leeftijd, geslacht en tijd sinds de start van de systemische behandeling. Een linear mixed model werd ingezet om de in de tijd variërende voorspellers van distress te onderzoeken.

Resultaten

Distress was consistent laag bij 49% van de patiënten, fluctuerend bij 33% en consistent aanwezig bij 18%. Deze groepen verschilden niet significant in sociodemografische of medische kenmerken. De linear mixed model liet zien dat distress gemiddeld gezien stabiel blijft over tijd. Onzekerheid en hoop hadden geen robuust effect op het beloop van distress over tijd, maar werden wel op ieder tijdstip geassocieerd met distress. Zelfeffectiviteit werd niet geassocieerd met distress.

Conclusie

Een aanzienlijke groep patiënten met gevorderde kanker die systemisch behandeld worden ervaart langdurig psychologische distress. Onzekerheid en hoop voorspellen distress gedurende het hele ziekteverloop en kunnen dienen als mogelijke aangrijpingspunten voor interventies.